

İKİ KİŞİLİK KOLLEKTİF ORTAKLIKTAN BİR ORTAĞIN HAKLI SEBEPLE ÇIKARILMASI HAKKINDA BAZI DÜŞÜNCELER

Prof. Dr. Ersin ÇAMOĞLU

I. İKİ KİŞİLİK ORTAKLIKTAN BİR ORTAĞIN AYRILMASI

Bilindiği gibi çok ortaklı kollektif şirketlerde ortaklardan birisinin ayrılması kural olarak ortaklığın devamını etkilemez. Buna karşılık iki kişilik ortaklıklarda bir ortağın ayrılması ortaklığın sona ermesi sonucunu doğurur. Bu nedenle Ticaret Kanununun 199 ve 200. maddeleri iki kişilik kollektif ortaklıklarda ortaklardan birinin ayrılması halinde özel bir düzenleme getirmiştir.

Kanunkoyucu kollektif ve komandit ortaklıklarda, imkân oranında, ortaklığın tasfiye edilerek işletmenin değer kayıplarına uğramasını önleyici tedbirler getirmiştir. Ortaklığın sona ermesine yol açan nedeni yaratan ortağın ortaklıktan çıkarılmasına imkân veren TK. 196 ve 198. maddeler bu amaca yönelik hükümlerdir. Böylece ortaklığın sona ermesi, dolayısıyla da tasfiye edilerek işletmenin bütünlüğünün bozulması önlenmiş olmaktadır. Ancak ortaklığın sona ermesi, iki kişilik ortaklıklarda bir ortağın ayrılmasının kaçınılmaz sonucudur. Bu itibarla iki kişilik ortaklıklarda ekonomik bir bütün olarak işletmenin korunması için başkaca hükümler konulmasına ihtiyaç duyulmuştur. İşte TK. 199 ve 200. maddeler bu ihtiyacı karşılamak için getirilmiş hükümlerdir.

TK. 199 ve 200. maddelerin bu amaçla öngördüğü müessese, kalan ortağın yargıçtan, işletmenin tasfiye edilmeksizin bir bütün olarak kendisine tahsisini talep edebilmesidir. Bu olanak diğer ortağa, bütün yasal çıkarma hallerinde tanınmıştır. Yani bir ortağın haklı sebeple çıkarılması halinde olduğu gibi (TK. 199), ortağın feshi ihbar etmesi (198 I) veya iflas etmesi (TK. 196) veya kişisel alacaklısı tarafından şirketin feshi ihbar (TK. 191) veya süresinin uzatılmasına itiraz edilmesi (TK. 190) hallerinde de, diğer ortak işletmenin kendisine tahsisini talep edebilecektir (TK. 200).

II. İKİ KİŞİLİK ORTAKLIKTA HAKLI SEBEPLE ÇIKARMA

1. Genel Olarak

Bir ortağın haklı sebeple çıkarılması açısından, çok ortaklı ve iki kişilik kollektif ortaklıklar arasında kural olarak fark yoktur. Binaenaleyh haklı sebeple çıkarmaya ilişkin bütün ilkeler iki kişilik ortaklıklarda da yürür (1). Ancak TK. 197. madde, bir ortağın çıkarılması yetkisini diğer ortaklara tanımışken (2), TK. 199. madde, zorunlu olarak bu hakkın mahkemeye aracılığıyla kullanılmasını öngörmektedir. İki kişilik ortaklıklarda ihracın mahkemedен istenmesinde zorunluk vardır. Çünkü 199. madde aynı zamanda işletmenin bütün olarak kendisine tahsisi talebini de kapsamaktadır. Bir ortağa tek yanlı bozucu yenilik doğuran bir bildirimle diğer ortağı şirketten çıkarmak ve işletmeyi de kendisine tahsis etmek yetkisini vermek, ona kendi davasının yargıcı olmak olanağını tanımak olurdu. Kanun koyucu 199. maddede,

(1) Haklı sebep kavramı ve bir ortağın kollektif şirketten haklı sebeple çıkarılması konusunda ayrıntılı bilgi için bkz.: ÇAMOĞLU, E.: Kollektif Ortaklıkta Haklı Sebep Kavramı ve Ortağın Haklı Sebeple Çıkarılması, İstanbul 1976, 21 vd.

(2) Bu konuda ayrıntılı bilgi ve tartışma için bkz.: ÇAMOĞLU, 137 vd.; BAÇTUĞ, İ.: Kollektif Şirkette Ortağın Haklı Sebeple Çıkarılması, Ank. Bar. Der., 1971/6, 813 vd.; DOMANIÇ, H.: Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler, 3. bası, İstanbul 1970, 169; KARAYALÇIN, Y.: Ticaret Hukuku, II. Şirketler Hukuku, 2. bası, Ankara 1973, 286 vd.

menfaatler durumunun mahkeme tarafından takdirinde zorunluk görmüştür. Yalnız haklı sebeple çıkarma halinde değil, çok ortaklı bir şirkette çıkarma yetkisinin diğer ortaklara bırakılmış olduğu diğer bütün yasal çıkarma hallerinde de (TK. 196, 198), iki kişilik ortaklıktan bir ortağın çıkarılması diğer ortak tarafından mahkemededen talep olunacaktır.

2. İki Kişilik Ortaklık Kavramı ve Hükümün Uygulama Alanı

TK. 199. maddenin üst kenar başlığı «5. İki kişilik ortaklıkta a. Muhik sebepler» dir. Madde metninde de «Yalnız iki kişiden ibaret bir kollektif şirkette» ibaresi kullanılmıştır. TK. 199. maddenin kaynağı olan İsv. BK. 579. maddede ve aynı müesseseyi düzenleyen Alm. TK. § 142'de «sadece iki ortak mevcutsa» ibaresine yer verilmiştir.

Her ne kadar TK. 199. maddede iki kişilik ortaklıktan söz edilmekte ise de, iki kişilik ortaklık kavramının geniş yorumlanması gerektiği inancındayım. Kanımca 199. ve 200. maddeler yalnız dar anlamda iki ortaklı şirketlerde değil, ortaklardan bazılarının ayrılması sonucunda tek kişi kalarak sona eren bütün kollektif ortaklıklarda uygulama alanı bulur (3). Bu sonuca TK. 199 ve 200. madde hükümlerinin amaca uygun yorumu ile varıla-

(3) İsviçre hukukunda, Ticaret Kanununun 199. maddesini karşılayan İsv. BK. 579. madde hakkında aynı görüş savunulmaktadır: HARTMANN, W.: Kommentar zum Schweizerischen ZGB, Band VII, 1. Abteilung: Die Kollektiv- und kommanditgesellschaft, Art. 552 - 619, Bern 1943, Art 577 N. 7, 579 N. 6; GUHL/MERZ/KUMMER, SJK 730 s. 2; SIEGWART, A.: Kommentar zum Schweizerischen ZGB, V. Band; Obligationenrecht, 4. Teil: Die Personengesellschaften, Art. 530-619, Zürich 1938, Art. 577 N. 2. Alman hukukunda da Alm. TK. § 142 aynı yönde yorumlanmaktadır: DÜRINGER/HACHENBURG/FLECHTHEIM, Das Handelsgesetzbuch, Band II, 2. Hälfte, 3. Aufl. Mannheim - Berlin - Leipzig 1932, § 142 Anm. 3; WIELAND, K.: Handelsrecht, I. Band: Das kaufmaennische Unternehmen und die Handelsgesellschaften, München - Leipzig 1921, 723 dpn. 2; ULMER, P.: in Handelsgesetzbuch, Grosskommentar, Band II, 1. Halbband: § 105-144, Berlin-New-York 1973, § 142 Anm. 9; NEUSS, K.: Die Ausschliessung von Gesellschaftern bei den Handelsgesellschaften, Diss. Düsseldorf 1935, 62, 63; SCHLEGELBERGER/ GESSLER, Kommentar zum Handelsgesetzbuch, II. Band: Handelsgesellschaften und stille Gesellschaft, 4. Aufl. Berlin - Frankfurt/M. 1963, § 142 Anm. 10.

bileceğini sanıyorum. Yukarda da belirtmiş olduğum gibi yasa koyucunun amacı ortaklardan birisinin ayrılması sonunda tek ortaklı kalarak sona eren bir ortaklığın malvarlığının (özellikle işletmelerinin) tasfiye edilerek değer kaybına uğramasına engel olmaktır (4). Aynı durumla, çok ortaklı şirketlerde de (birden çok ortağın aynı nedenle veya çeşitli nedenlerle ayrılması sonunda) karşılaşılabilir. Örneğin, çok ortaklı bir şirkette, iki kişi hariç diğer bütün ortaklar iflas (TK. 196), feshi ihbar (TK. 198 I) veya haklı sebeple çıkarılma (TK. 197) gibi nedenlerle ortaklıktan çıkarılmış olabilir.

İşte çok ortaklı şirketlerde de, diğer ortakların çeşitli nedenlerle ayrılması sonunda tek kalan ortağın TK. 199 ve 200. madde hükümlerinden yararlanarak, yargıçtan, işletmenin tasfiye edilmeden bütün olarak kendisine tahsisini istemek hakkı bulunduğu kanısındayım. Binaenaleyh TK. 199 ve 200. madde'deki «iki kişilik ortaklık» sözü, kanun koyucunun amacına uygun olarak geniş yorumlanmalıdır. Bir kolektif ortaklığın tek ortaklı kalması nedeniyle sona ermesi halinde, işletmenin kendisine tahsisini istemek hakkı, sadece fiilen iki kişiden ibaret olan ortaklıklara özgü bir imtiyaz olamaz. Yasa koyucunun çok ortaklı şirketlerde işletmenin tahsisi müessesesini düzenlememiş olması, bu ortaklıklarda bir ortağın ayrılması ortaklığın devamını etkilemeyeceğinden kural olarak bu ihtiyacın çoğmaması nedenine dayanır. Diğer bir deyişle, kanun koyucu çok ortaklı şirketlerde bir ortağın ayrılması halinde ortaklığın devam edeceğini varsaymış (5); çok ortaklı şirketlerde de istisnai olarak bu ihtiyacın ortaya çıkabileceğini gözden kaçırmıştır. Kanımca, çok ortaklı bir şirketin bir ortağının çıkması sonucu tek ortaklı kalması halinde, diğer ortağın, işletmenin kendisine tahsisini isteyip istemeyeceği konusunda ortaya çıkan yasal boşluğun (6) nedeni budur. Bu boşluk kanun koyucunun açık iradesine uygun olarak 199. madde hükmü ile doldurulmalıdır. TK. 199 ve 200. maddelerdeki «iki kişilik ortaklık» teriminin geniş yorumu bu amacı gerçekleştirmeye yeterli olacaktır.

(4) NEUSS 62.

(5) HARTMANN Art. 579 N. 2.

(6) NEUSS 62.

TK. 199. maddenin çok ortaklı şirketlere uygulanmasında ortaklara ilişkin çıkarma sebeplerinin hepsinin aynı türden olmasına gerek bulunmadığı gibi, hepsinin aynı anda meydana gelmesi gereği de yoktur (7). Örneğin ortaklardan biri iflâs etmiş, daha sonra bir diğer ortağın kişisel alacaklısı feshi ihbarda bulunmuşsa, üçüncü ortak mahkemeye başvurarak her ikisinin de şirketten çıkarılmasını ve işletmenin kendisine tahsisini isteyebilecektir.

3. İki Kişilik Ortaklıkta Haklı Sebep ile Çıkarmanın Arzettiği Özellikler

Yukarıda belirtmiş olduğum gibi bir ortağın haklı sebeple çıkarılması açısından çok ortaklı ve iki ortaklı şirketler arasında kural olarak fark yoktur. Şu halde haklı sebeple çıkarmaya ilişkin bütün ilkeler iki kişilik ortaklıklar hakkında da geçerlidir. Burada genel olarak bir ortağın kollektif şirketten çıkarılmasını gerektiren haklı sebepler üzerinde durmaksızın sadece, bir ortağın haklı sebeple çıkarılması konusunda iki kişilik ortaklıkların bünyesinden doğan bazı özelliklere değinmek istiyorum.

a. Çıkarma Davası

İki kişilik ortaklıklarda çıkarmaya karar verme yetkisi mahkemeye aittir (TK. 199).

aa. Çıkarma Davasının Nitelikleri

Yenilik doğuran bir dava niteliği taşıyan (9) çıkarma davası ancak dava veya karşılık dava yoluyla kullanılabilir; defii yoluyla ileri sürülemez (10). Ortaklardan biri tarafından TK. 187. madde uyarınca açılan fesih davasına karşı, diğer ortak açacağı bir karşılık dava ile davacı ortağın şirketten çıkarma

(7) ULMER in Grosskomm. HGB. § 142 Anm. 10.

(8) Eu konuda ayrıntılı bilgi için bkz.: ÇAMOĞLU 125 vd., 135 vd.

(9) ULMER in Grosskomm. HGB. § 142 Anm. 19. Yenilik doğuran hüküm hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: POSTACIOĞLU, İ. E.: Medeni Usul Hukuku Dersleri, 6. bası, İstanbul 1975, 264 vd.; KURU, B.: Hukuk Muhakemeleri Usulü, 3. baskı, Ankara 1974, 263 vd.

(10) POSTACIOĞLU 265; ULMER in Grosskomm. HGB. § 140 Anm. 30, § 142 Anm. 19.

rılması ve işletmenin bütün olarak kendisine tahsisini talep edebilir. Çıkarmaya ilişkin karşılık dava, kural olarak fesih davasına temel olan haklı sebebin davacının kişiliğine ilişkin bulunması halinde (11) açılabilir. Ancak kanımca bir ortağın kendisini aynı sonuca ulaştıracak başka olanakları varken veya kendisine bu olanak tanınmasına rağmen TK. 187. maddeye dayanarak fesih davası açılması, TK. 197, ve 199. maddeler anlamında ortağın kişilik alanında doğmuş haklı bir çıkarma sebebi teşkil eder (12).

Çıkarma davası, t e r d i t l i olarak da açılabilir. Açılacak dava, diğer ortağın haklı sebeple çıkarılmasını, haklı sebepler buna yeterli görülmezse ortağın yönetim ve temsil yetkilerinin kısıtlanması veya kaldırılması taleplerini kapsayabilir. Kanımca çıkarma davasının, fesih davası ile birlikte terditli olarak açılması da mümkündür. Davacı ortak, ortağın haklı sebeple çıkarılmasını ve işletmenin kendisine tahsisini, şayet haklı sebeplere davanın sebebiyet verdiği sübut bulmazsa, ortaklığın feshine karar verilmesini talep edebilir.

Çıkarılan ortak, hüküm tarihine kadar ortak sıfatını, hatta yönetici ve temsilci niteliğini muhafaza eder. Bu sebeple gerekli olan hallerde, mahkemedен, i h t i y a t i t e d b i r yoluyla (HUMK. 101, 103) çıkarılması istenen ortağın yönetim ve temsil yetkilerinin kaldırılması da istenebilir. Mahkeme henüz kararını vermeden, davalı ortak başka bir nedenle ortak sıfatını kaybettiği takdirde çıkarma davası düşer. Örneğin, davalı ortak dava sırasında ölürse, bu dava mirasçılara karşı takip edilemez (13). Zira TK. 199. (ve 197.) madde uyarınca bir ortağın ancak şahsına ilişkin haklı sebeplerle çıkarılması mümkündür. Ölüm halinde kural olarak ortaklığın devamını çekilmez hale getiren haklı sebep-

(11) Haklı sebeplerin doğumunda k u s u r u b u l u n m a y a n ortağın bu nedenlere dayanarak fesih davası açması mümkündür. Örneğin, ortaklığın ana sermayedarı ve yöneticisi olan ortak, geçirdiği bir kaza sonucu artık ortaklığı yönetemeyecek ve yönetmi e l i n d e tutmadığı takdirde ortaklığa devam etmesi kendisinden beklenemeyecekse, bu nedene dayanarak TK. 187. madde uyarınca fesih davası açabilir (ULMER in Grosskomm. HGB. § 133 Anm. 35).

(12) Ayrıntılı bilgi için bkz.: ÇAMOĞLU 113.

(13) DÜRİNGER/HACHENBURG/FLECHTHEIM § 140 Anm. 2; NEUSS 46; HUECK, A.: Das Recht der Offenen Handelsgesellschaft, 4. Aufl. Berlin - New-York 1971, 438.

lerin de ortadan kalktığı varsayılır. Bu takdirde bir ortağın ölümünün sonuçlarını düzenleyen TK. 195. madde uygulama alanı bulur. Eğer sözleşmede ölüm halinde mirasçılarla devam kaydı varsa, davacı ortak mirasçıların ortaklığa girmesini kabullenmek zorundadır. Zira ortak çıkarma davasına neden olan haklı sebebi yaratmadan ölmüş olsaydı, diğer ortak mirasçıları ortaklığa kabulle yükümlü olacaktı. Ölen ortağın, çıkarılmasına neden olacak bir haklı sebep yaratmış olması bu açıdan durumda değişiklik yaratmaz. Çünkü; ortak ölümle tabii olarak ortaklıktan ayrılmış ve böylece çıkarma davasının asıl amacı gerçekleşmiştir. Davacının çıkarma ile birlikte işletmenin de kendisine tahsisini talep etmiş olması durumu değiştirmez; Ticaret Kanunu işletmenin tahsisi talebini, ortaklığın tek kişi kaldığı için sona ermesi halinde tasfiye edilerek değer kaybına uğramasını önlemek amacıyla tanımıştır. Mirasçılarla devam kaydı, ortaklığın sona ermesini ve tasfiye edilmesini önler. Sözleşmede mirasçılarla devam kaydı yoksa, davacı ortağın, ortaklığa girme isteminde bulunan mirasçıların bu taleplerini reddederek, işletmenin kendisine tahsisini talep edebilmesi için, objektif iyiniyet kurallarına göre haklı gerekçeleri olmak gerekir. Bu takdirde kanımca TK. 200. madde, *ölüm ile sona eren* ortaklığa da *örnekseme* yolu ile uygulanarak, işletmenin bütün olarak davacı ortağa tahsisine karar verilebilir. Her ne kadar TK. 200. madde, TK. 195. maddeye yollama yapmamış ise de, amacı bir ortağın kişiliğine ilişkin nedenlerden dolayı ortaklıktan çıkarılması halinde işletmenin tasfiye edilmesini önlemek olduğuna göre, bu hüküm ortaklığın bir ortağın ölümü ile sona ermesi halinde de uygulanabilir. TK. 200. maddedeki sebepler geniş anlamda ortağa ilişkin çıkarma halleridir; ortağın bu nedenlerin doğumuna kusuruyla sebep olması koşulu aranmamıştır. Nitekim TK. 200. maddeyi karşılayan kaynak İsv. BK. 579. maddenin 1. fıkrası, TK. 200. maddeden farklı olarak belirli sona erme sebepleri saymamış, bütün sona erme sebeplerini kapsayan çok daha geniş bir düzenleme getirmiştir. İsv. BK. 579. maddenin 1. fıkrasına göre «Eğer iki ortak mevcutsa, sona ermeye sebebiyet vermemiş olan ortak, diğer ortağa ortaklık malvarlığındaki payını vererek, işletmeyi aynı şart'ar altında devam ettirebilir». Kanımca 200. maddenin kaynağa ve amacına uygun yorumu bu maddenin, şirketin ölüm ile sona ermesi halinde uygulanmasına da olanak verir. Binaena'leyh mi-

rasçılar şirkete girmek istemedikleri veya sözleşmede mirasçılarla devam kaydı mevcut olmadığı veya diğer ortağın mirasçılarının girme istemini reddetmesi için haklı sebepler bulunduğu halde, ortak TK. 199 ve 200. maddeden yararlanabilmelidir (14).

Dava sırasında ortaklığın sona ermesi ise kanımca davayı düşürmez. Davacı ortak, diğer ortağın çıkarılması ile birlikte işletmenin tasfiye edilmeksizin kendisine tahsisini de istediğine göre, bu davaya devam etmekte menfaati vardır. Dava sırasında davacı ortak ölürse mirasçıları bu davaya devam edebilirler (15).

ab. Mahkemenin Takdir Yetkisi

Çıkarmaya karar verildiği takdirde tek kişi kalan ortaklık sona ereceğinden, TK. 199. madde davacıya işletmenin tasfiye edilmeksizin kendisine tahsisini istemek hakkını tanımıştır. Bu nedenle mahkeme takdir hakkını kullanırken ortak tarafından yaratılan haklı sebebin, çıkarma istemi ile birlikte işletmenin bütün olarak tahsisi talebini de adil gösterip göstermediğini araştırmalıdır.

Görüldüğü gibi iki kişilik ortaklıklarda, çıkarma davasında işletmenin tahsisi talebi nedeniyle *m e n f a a t l e r d u r u m u n u n* değerlendirilmesi özel bir önem kazanmaktadır. Gerçekten TK. 199. maddede davacı ve davalı ortağın menfaatleri birbirine tamamen karşıttır. Bu nedenle mahkeme, TK. 199. madde uyarınca açılan davada, TK. 197. maddeye oranla daha müşkülpesent davranmalıdır (16). Diğer bir deyişle, mahkeme ancak, davacının, diğer ortağın çıkarılması ve işletmenin tasfiye edilmeksizin kendisine tahsisi taleplerini kuşkuya yer bırakmayacak derecede haklı gösterecek nedenlerin varlığı halinde ka-

(14) Aynı kanıda: KARAYALÇIN 290 dpn. 140; aksi görüşte: DOMANIÇ 172. Bu konuda ayrıca *K a r a y a l ç ı n* 289 dpn. 138'de anılan Yargıtay Tic. D. 19.4.1972 tarihli kararını da inceleyiniz.

(15) HUECK 438 dpn. 13.

(16) DÜRİNGER/HACHENBURG/FLECHTHEIM § 142 Anm. 3; SCHLEGELBERGER/GESSLER § 142 Anm. 3; ULMER in *Grosskomm. HGF.* § 142 Anm. 12; karşı: HUECK 465; WESTERMANN, H.: in *Handbuch der Personengesellschaften*, Köln 1967 (Letzte Lieferung 1975) I 571.

bul etmelidir (17). TK. 199. maddeye göre açılan bir davada, haklı sebebin takdirinde özellikle, ortakların ortaklıktaki mevki-leri, payları, ortaklığın kuruluşu ve gelişmesindeki rolleri göz-önünde tutulmalıdır (18). Dava küçük pay sahibi tarafından büyük sermayedara veya komanditer tarafından komandite ortağa karşı açıldığında, daha ağır koşullar aranmalıdır (19).

Bilindiği gibi kusur, haklı sebeple çıkarma işleminin zorunlu bir unsuru değildir. Ancak TK. 199 ve 200. maddelerin uygulama alanına giren hallerin kural olarak kusurlu ve güven temelini zedeleyen olaylardan oluştuğu söylenebilir. TK. 199. maddedeki haklı sebebin takdirinde kusur özel bir ağırlık kazanır. Haklı sebebin yaratılmasında her iki taraf da kusurlu ise, davacının TK. 199. maddeye dayanabilmesi için davalının kusurunun açıkça daha ağır olması aranmalıdır (20).

ac. Çıkarma Hükümünün Sonuçları

Çıkarma, yenilik doğuran hüküm niteliği taşıyan (21) çıkar- ma kararının kesinleşmesi anından itibaren hüküm ifade eder. Hüküm, aynı zamanda tek kişi kalan ortaklığın sona ermesi so- nucunu doğurur (22). Şayet mahkemece kabul edilmişse, hük- mün kesinlik kazanması anında işletme bir bütün olarak aktif ve pasifleriyle davacıya intikal eder (23).

b. İki Kişilik Komandit Ortaklıkta Bir Ortağın Haklı Se- beple Çıkarılması

Komandit ortaklıklarda gerek çıkarılma, gerekse haklı sebep- le çıkarma hakkının kullanılması açısından, komandite ve ko-

(17) ULMER in Grosskomm. HGB. § 142 Anm. 14.

(18) Alman Federal Mahkemesi kararı için bkz.: BGHZ 46, 396.

(19) ULMER in Grosskomm. HGB. § 142 Anm. 14.

(20) SCHLEGELBERGER/GESSLER § 142 Anm. 3; HUECK 439. Al- man Federal Mahkemesi kararı: BGHZ 4, 111; Alman İmparatorluk Yük- sek Mahkemesi kararı: RGZ 122, 313.

(21) Bkz.: dpn. 9.

(22) Karş.: DOMANIÇ 173.

(23) İşletmenin tasfiye edilmeksizin bütün olarak davacıya intikal etmesinin anlamı ve hukuki sonuçları hakkında bkz.: SIEGWART Art. 579 N. 1; HUECK 468; HARTMANN Art. 579 N. 7 vd.; ULMER in Gross- komm. HGB. § 142 22, 27 vd.; DÜRİNGER/HACHENBURG/FLECHTHEIM § 142 Anm. 2.

manditer ortaklar arasında fark gözetilmemiştir. Şu halde komanditer ortak gibi komandite ortağın da TK. 199. madde uyarınca ortaklıktan çıkarılması ve işletmenin bütün olarak komanditere tahsisi mümkündür. Böyle bir davada mahkeme, takdir hakkını kullanırken somut olayın bütün verilerini, özellikle davacının komanditer sıfatını da gözönünde bulunduracaktır (24). Diğer bir ifade ile, mahkeme bir yandan yaratılan haklı sebebin önem derecesini diğer yandan davacı komanditerin ortaklık içindeki mevkiini değerlendirecek ve haklı sebebin olayın somut verilerine göre işletmenin bütün olarak komanditere tahsisini adil gösterip göstermediğini araştıracaktır.

(24) SCHILLING in Grosskomm. HGB. § 177 Anm. 37, 40.